

Alueellinen elinikäisen ohjauksen kehittäminen

Aineiston ensianalyysiä

Sakari Saukkonen ja Marjo Halmiala

Valtakunnallinen ohjausalan osaamiskeskus, Koulutuksen tutkimuslaitos

1 Elinikäisen ohjauksen ajankohtaisuus

Elinikäinen ohjaus on noussut elinikäisen oppimisen rinnalla yhdeksi tärkeäksi teemaksi eurooppalaisessa poliittisessa keskustelussa. Elinikäisen ohjauksen käsitteen avulla erilaisia neuvonnan ja ohjauksen alaan kuuluvia politiikkoja ja käytäntöjä on paikannettu ja perusteltu uudella tavalla. Ohjauksen erilaisilla käytäntöjen ja työmuotojen teorian historia on noin satavuotias, mutta ohjauksen kenttää uudella tavalla jäsentävä elinikäinen ohjaus on elinkaareltaan parin vuosikymmenen ikäinen (Watts, Sultana & McCarthy 2010).

Elinikäisen ohjauksen merkityksen katsotaan lisääntyneen ihmisten työurien monimuotoistuuessa talouden muutosten ja teknologian kehityksen myötä. Elinikäinen ohjaus nähdään kaikkena eri elämänvaiheisiin kuuluvana toimintana, jolla yksilöä pyritään tukemaan koulutukseen tai ammattiin liittyvissä valinnoissa ja uranhallinnassa (ELGPN 2013, 9). Vakaiden työurien käydessä yhä harvinaisemmiksi, on alettu puhua urasta, jonka aikana vuorottelevat erilaiset työpaikat ja opiskelujaksot tai perhevapaat. Näin ollen elinikäinen ohjaus on entistä tärkeämpää, jotta jokaisella olisi riittävät urasuunnitteluvalmiudet.

Eurooppalaisessa koulutus- ja työvoimapolitiikassa katsotaan, että ohjauksen avulla jokainen kansalainen voi kehittää elämän eri siirtymävaiheissa työmarkkinoilla välttämättömiä taitoja tai edistää yrittäjyyttä. Eurooppa 2020 –kasvustrategia saa tukea elinikäisestä ohjauksesta asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa, kun tavoitellaan koulunkäynnin keskeyttävien osuuden laskua ja syrjäytymisvaaran vähentämistä sekä laajemmin osaamisen kehittämistä, korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuutta lisääntymistä ja työllisyysasteen nousua (Euroopan komissio 2012). Elinikäisen ohjauksen nähdään vähentävän osaamisen, kysynnän ja tarjonnan yhteensopimattomuutta sekä edistävän yhteiskunnallista tasa-arvoa ja osallisuutta.

Tehokkaiden, koko elinkaaren kattavien ohjauspalveluiden tarve on nostettu tavoitteeksi jo pitemmän aikaa (esim. OECD 2004; ELGPN 2010; Euroopan komissio 2012). Suomessa elinikäisen ohjauksen kehittämiseksi on asetettu viisi strategista tavoitetta (OKM 2011). Nämä ovat 1) ohjauspalveluja on tasapuolisesti saatavissa ja ne vastaavat yksilön tarpeita, 2) yksilölliset uranhallintataidot vahvistuvat, 3) ohjaustyötä tekevillä on tehtävien edellyttämä osaaminen, 4) ohjauksen laatujärjestelmiä kehitetään ja 5) ohjaus toimii koordinoituna kokonaisuutena. Näiden strategisten tavoitteiden toteutumista seuraa valtakunnallinen elinikäisen ohjauksen yhteistyöryhmä.

Voidaan siis todeta, että Euroopan unionin alueella ohjauksella tavoitellaan sekä taloudellisia, sivistyksellisiä että sosiaalisia hyötyjä (Hooley 2014, 13). Taloudellisia hyötyjä on saatavissa koulutukseen ja työhön sijoittumisen tehostuessa ja työllistymisen parantuessa. Sivistykselliset hyödyt näkyvät kansalaisten lisääntyneenä kouluttautumisena ja osaamisen lisääntymisenä, jotka puolestaan edesauttavat työllistymistä, työuran pidentymistä, työssä pysymistä sekä kykyä sopeutua työn ja työelämän muutoksiin. Tutkimusten perusteella ohjauksella on myönteisiä vaikutuksia mm. koulutukseen hakautumiseen, työllistymiseen ja osaamisen kehittymiseen, mutta ohjauksen osuutta erilaisten tekijöiden yhteisvaikutuksesta on hankala osoittaa ja lisäksi ohjauksen pitkäaikaisista vaikutuksista on varsin vähän todistusaineistoa (Maguire 2004; Hooley 2013, 14). Sosiaaliset hyödyt katsotaan tulevan ihmisten tasa-arvoisten koulutus- ja työmahdollisuuksien lisääntymisen myötä. Lisäksi näin tuetaan kaikkien osallisuutta yhteiskunnassa.

Pitkäaikaisena tavoitteena tässä seurantatutkimuksessa onkin kyetä selvittämään kuinka alueilla tapahtuva ohjaustoiminta on yhteydessä aluekehitykseen erityisesti koulutuksen, työllisyyden ja taloudellisen toimeliaisuuden näkökulmista. Näihin laajoihin kysymyksiin toivomme voivamme esittää vastauksia tulevina vuosina.

Tutkimuksen keinot löytää vastauksia kiinnostaviin ja tärkeisiin kysymyksiin ovat jossain määrin rajallisia, sillä elinikäisen ohjauksen vaikuttavuuden tai tuloksellisuuden arvioiminen on haastavaa senkin vuoksi, että käsitteen alaan sisältyy hyvin monenlaisia toimenpiteitä ja käytäntöjä. Joillakin ohjauksellisilla toimenpiteillä on varsin suoria vaikutuksia ja toisten osalta hyötyjen osoittaminen on jopa lähes mahdotonta. Siksi on muistettava elinikäisen ohjauksen käsitteen luonne: se on poliittinen kattokäsite, jonka sateenvarjon alta löytyy

monia erilaisia ohjauksellisia toimia. Näiden erilaisten ohjaustoimenpiteiden arviointi erikseen on mahdollista, mutta kuinka niistä rakentuu ”elinikäisen ohjauksen tulos” onkin jo monimutkaisempi kysymys.

Lopuksi, ennen siirtymistä kohdennetummin aluetoiminnan tarkasteluun, haluamme muistuttaa, että elinikäisen ohjauksen tarkastelu ja arviointi perustuu yleensä sellaiseen, edelläkin kuvattuun koulutus- ja työvoimapolitiittiseen näkemykseen, jossa ohjaus liitetään yhteiskunnalliseen ja inhimilliseen kehittymiseen, asioiden, prosessien ja osaamisen parantumiseen. Ohjaus on analogisesti kuin terveyden- ja sairaudenhoitoa: ennaltaehkäisevää ja ongelmia korjaavaa, tehokasta tai tehotonta, mutta yhtä kaikki tarpeellista ja toivottavaa, jopa elintärkeää. Tässä seurantatutkimuksessa edetään tämän logiikan mukaisesti tiedostaen, että olisi mahdollista luoda kriittisempi lähestymistapa elinikäiseen ohjaukseen. Jos elinikäinen ohjaus tematisoitaisiin nimenomaan poliittiseksi kysymykseksi, voisimme kysyä ensiksi ovatko ohjaukselle asetetut tavoitteet oikeita ja tavoittelemisen arvoisia sekä tulisiko asettaa joitain muita tavoitteita. Toiseksi kysyisimme seuraako elinikäisen ohjauksen politiikasta joitain ei toivottuja tai haitallisia seuraamuksia. Kolmanneksi kysyisimme olisiko elinikäinen ohjaus korvattavissa joillain muilla politiikoilla tai toimenpidekokonaisuuksilla toivottujen yhteiskunnallisten ja inhimillisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Järjestelmä- ja teoriakriittisen analyysin paikka ei kuitenkaan ole tässä, vaan kysymme yksinkertaisesti kuinka alueilla voidaan edistää elinikäistä ohjausta ja siitä saatavia hyötyjä.

2 Elinikäisen ohjauksen alueellinen kehittäminen

Suomessa kansallista elinikäisen ohjauksen strategista kehittämistä varten on muodostettu valtakunnallinen elinikäisen ohjauksen yhteistyöryhmä. Siinä on edustettuna monihallinnollisesti eri ohjauksen toimijoita ja intressiryhmiä. Puheenjohtajuus vuorottelee työ- ja elinkeinoministeriön sekä opetus- ja kulttuuriministeriön kesken. Yhteistyöryhmä on hyväksynyt elinikäisen ohjauksen strategiset linjaukset vuonna 2011 (OKM 2011). Osana strategisten linjausten konkretisoimista työ- ja elinkeinoministeriö on velvoittanut toiminnallisessa tulossopimuksessa vuonna 2012 alueellisia ELY-keskuksia koordinoimaan alueiden elinikäisen ohjauksen koordinoitua ja strategista kehittämistä.

Alueilla on organisoitu elinikäisen ohjauksen kehittämisen- ja yhteistyöryhmiä. Ryhmien työskentely on alkanut eri alueilla hieman eri aikaan ja eri tavoin. Tyypillistä on ollut, että alueella on jo aikaisemmin perustettu johonkin kapeampaan tarpeeseen yhteistyöryhmä tai -ryhmiä, joiden toimialaa on sittemmin laajennettu tai vaihtoehtoisesti eri ryhmistä on muodostettu yksi ELO-ryhmä. Kansallinen elinikäisen ohjauksen yhteistyöryhmä osoitti Valtakunnallisen ohjausalan osaamiskeskuksen (VOKES) tehtäväksi näiden alueellisten ELO-ryhmien toiminnan sekä alueellisen elinikäisen ohjauksen kehittämistyön tutkimuksellisen seurannan.

3 Toiminnan kehittäminen verkostoissa

Monihallinnollinen yhteistyö ja verkostot ovat keskeisiä nyky-yhteiskunnan kehittämistyössä. Molemmat ovat nykyisten yhteiskuntapolitiikkojen ja käytännön toimenpiteiden toteuttamisen lähtökohtia ja toteuttamistapoja. Tavoitteena on ylittää hallinnon ja ammattialojen rajoja sekä yhdistää näiden voimavaroja ja osaamista. Tällöin on ensin tunnistettava yhteinen tavoite, luovuttava sektoriperustaisesta lähestymistavasta ja avauduttava vuorovaikutukselle ja yhteistyölle. (Nykänen 2011.)

Elinikäisen ohjauksen aluekehittäminen on tyypillistä verkostomaista työtä. Sana ”koordinaatio” edellyttää implisiittisesti useiden toimijoiden mukana olemista, elinikäinen ohjaus on määritelmällisesti moniulotteinen ja lisäksi ELY-keskusten tulossopimuksessa muotoiltu tehtävä on muotoiltu tavalla, joka jättää toteuttamistavoille kohtuullisen väljät raamit. Toimintatapaa voi pitää varsin tyypillisenä esimerkkinä uudenlaisesta julkisesta vallankäytöstä, jossa desentralisaatio ja informaatio-ohjaus korvaavat keskushallinnon suoran normatiivisen – ja yleensä budjettivarauksen sisältävän – ohjeistuksen eli käskemisen (Plant 2007).

Ohjauksen verkostomaista kehittämistä on aikaisemmin jäsennetty Chances-hankkeessa tuotetun mallinnuksen avulla (Nykänen, Karjalainen, Vuorinen & Pöyliö 2007). Tämä VOP-malli eli verkostomaisesti tuotettujen ohjauspalvelujen malli on empirian ja teorian vuoropuheluna rakennettu jäsennys ohjauksen eri ulottuvuuksista sekä niihin liittyvistä kehittämiskysymyksistä. Mallia on sovellettu ja kehitetty myöhemmin, joskin sen peruspiirteet ja mallin taustalla olevat kysymyskokonaisuudet ovat säilyneet lähes ennallaan

(Rantamäki, Vuorinen, Nykänen & Saukkonen 2010; Nykänen, Saukkonen & Vuorinen 2012). Tässä seurantatutkimuksessa katsottiin tarkoituksenmukaiseksi jäsentää tutkimuskysymyksiä VOP-mallin avulla, sillä se tarjoaa sekä koetellun teoreettisen kehyksen että valmiin kysymyspatteriston. VOP-mallin alkuperäisiä kysymyksiä täsmennettiin hieman tämän tutkimuksen toteuttamiseksi, jotta kysymykset kohdentuisivat paremmin juuri tämän hetken tilanteeseen aluekehittämistyössä.

	Ohjauksen systeemin taso	Ohjauksen ulottuvuudet		Mallin kysymykset strategisen oppimisen kehän viitekehyksessä			
		Vahvuudet	Kehittämistarpeet	Analyyysi ja arviointi	Visiot, strategiat, kehittämistavoitteet	Viestintä ja sitoutuminen	Toiminta ja jatkuva oppiminen
Taustasuunnittelu	1 Ohjausta koskeva julkinen päätöksenteko	Toimintapoliittinen ulottuvuus		Bottom up ↑			
		Kontekstuaalinen ulottuvuus				Uudistava toiminta (third loop learning)	
	2 Ohjausjärjestelyt (Tason 1 ja 2 taustalla ohjaus-, organisaatio-, johtamis-, verkosto- ja systeemiteoriat)	Organisaatioulottuvuus					
Vastuu-ulottuvuus					Joustava toiminta (second loop learning)		
Työnjaollinen ulottuvuus							
Asiakkaalle näkyvät palvelut	3 Asiakkaalle näkyvät ohjauspalvelut (Tason 3 taustalla ohjausteoriat)	Sisällöllinen ulottuvuus		Top down ↓			
		Menetelmällinen ulottuvuus				Palautteen pohjalta tarkennettu toiminta (first loop learning)	
		Aikaulottuvuus – opinpolku					

Kuvio 1. VOP-malli.

Aluekehittämistä koskeva tarkastelu kohdistuu VOP-mallin systeemistä tasoista ohjausjärjestelyihin. Kysymyksissä haetaan vastauksia ensisijaisesti organisaatioulottuvuudelle ja vastuu-ulottuvuudelle täsmentyviin kysymyksiin. Ne liittyvät aluetoiminnassa koordinointiin, verkoston rakentamiseen eri organisaatioiden kesken, vastuun jakautumiseen. Kun puhutaan aluetoiminnan reunaehdoista ja resursseista, kysymykset liittyvät myös kontekstuaaliseen ulottuvuuteen. Sitten kun kysymykset kohdistuvat verkostossa tehtävään alueelliseen päätöksentekoon ja toimenpiteisiin, liikutaan myös työnjaollisessa ulottuvuudessa.

4 Tutkimuksen tehtävä

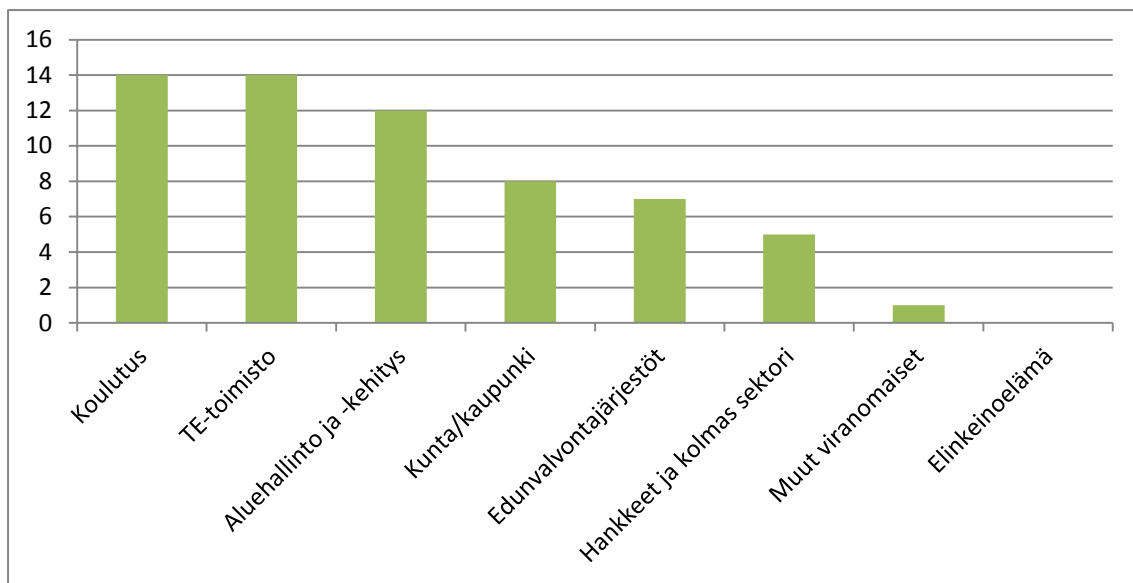
Seurantatutkimuksen kokonaistavoite on selvittää kuinka alueilla elinikäisen ohjauksen kokonaiskoordinaatio tapahtuu. Tällöin tutkitaan kuinka koordinaatio organisoidaan, keitä siinä on mukana ja miten ohjaustoiminnot kokonaisuudessaan kehittyvät valtakunnallisen strategian mukaisesti. Siten tutkimuksen pitkäkestoinen kysymys liittyy elinikäisen ohjauksen tavoitteiden saavuttamisen sekä tuloksellisuuteen ja vaikuttavuuteen, joskin viimeksi mainittuihin vastaamisen suhteen olemme varovaisia.

Tässä ensimmäisessä osaraportissa tarkastelemme miten alueellinen koordinoitutyö on organisoitu, millaisia ovat alueelliset ELO-ryhmät ja millaiset ovat niiden toimintaedellytykset. Aineisto on koottu verkkokyselynä, johon pyysimme vastauksia ELO-ryhmien puheenjohtajilta ja/tai sihteereiltä. Kullakin ELY-alueella on oma vastaustila. Vastauksia on voinut täydentää ja muuttaa. Muiden alueiden vastaukset ovat olleet muiden luettavissa, jotka voidaan kehittävän arvioinnin näkökulmasta perustella yhteisen oppimisen mahdollistamisella. Luonnollisesti kaikkien vastausten näkyminen yhtä aikaa saattaa vaikuttaa yksittäisten vastausten sisältöön ja siten vähentää vastausten luotettavuutta, mutta tästä mahdollisuudesta olemme tietoisia. Pidämme yhteisen oppimisen tuomia hyötyjä vastaamisen luotettavuuden potentiaalista heikentymistä tärkeämpänä tavoitteena. Kyselyn ensimmäinen teema avattiin vastaamista varten keväällä 2014 ja viimeisimmät täydennykset vastauksiin on saatu elokuussa 2014.

5 Aluekehittäminen kyselyn perusteella

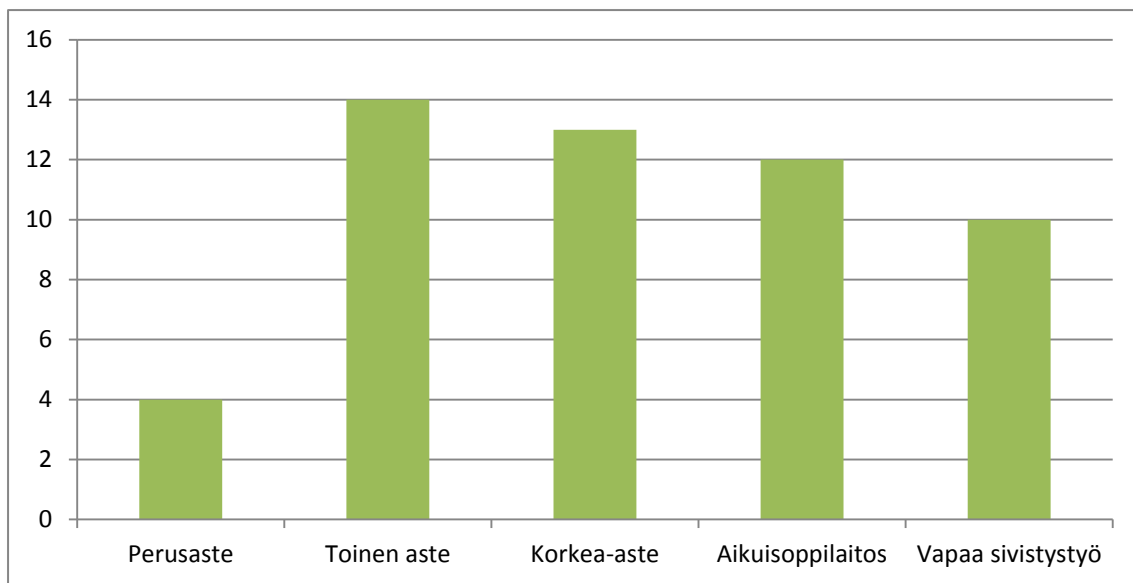
5.1 Taustaorganisaatio

Kyselyyn vastasi viisitoista ELO-ryhmää kuudestatoista, joten vastausprosentti on poikkeuksellisen korkea, 94 %. Alueellisten ELO-ryhmien kokoonpano oli valtaosin hyvin yhdenmukainen, sillä suurimmassa osassa alueellisia ELO-ryhmiä oli vahvasti mukana erityisesti erilaisten oppilaitosten edustus, mutta myös työhallinto sekä aluehallinnosta ELY-keskusten lisäksi myös aluehallintovirasto ja/tai maakuntaliitot (kuvio 2).

Kuvio 2. ELO-ryhmien edustus.

Oppilaitoksista heikoiten edustettuna olivat perusasteen oppilaitokset: vain neljässä ryhmässä kerrottiin olevan perusasteen oppilaitoksen edustus (kuvio 3). Sen sijaan toisen asteen oppilaitokset olivat edustettuina kaikissa kyselyyn vastanneissa ELO-ryhmissä. Myös korkea-asteen oppilaitokset olivat hyvin edustettuina, sillä kolmessatoista ryhmästä neljästätoista oli mukana korkea-asteen oppilaitoksen edustus. Aikuiskoulutusta antavat oppilaitokset olivat edustettuina kahdessatoista ryhmässä. Tosin on huomioitava, että useimmiten vastauksissa kerrottiin ryhmään kuuluvaksi jokin isompi koulutusyhtymä, jonka alle saattaa kuulua niin ammatillinen koulutus, aikuiskoulutus kuin joissain tapauksissa myös maahanmuuttajien koulutus.

Kuvio 3. Oppilaitosten edustus ELO-ryhmissä.

Kaikissa kyselyyn vastanneissa ELO-ryhmissä oli TE-toimisto mukana. Muita työllistymistä tukevia organisaatioita ja/tai työryhmiä oli mainittu kolmessa eri ryhmässä. Aluehallintoon ja -kehitykseen katsottiin kuuluvaksi ELY-keskusten lisäksi aluehallintovirastot, maakuntaliitot ja viidessä ELO-ryhmässä erinäiset yrityksille tai yhdistyksille neuvontapalveluja tarjoavat yritykset tai yhdistykset. ELY-keskuksia ei otettu erikseen huomioon laskennassa, sillä ne olivat edustettuina kaikissa ryhmissä heille annetun vetovastuun vuoksi.

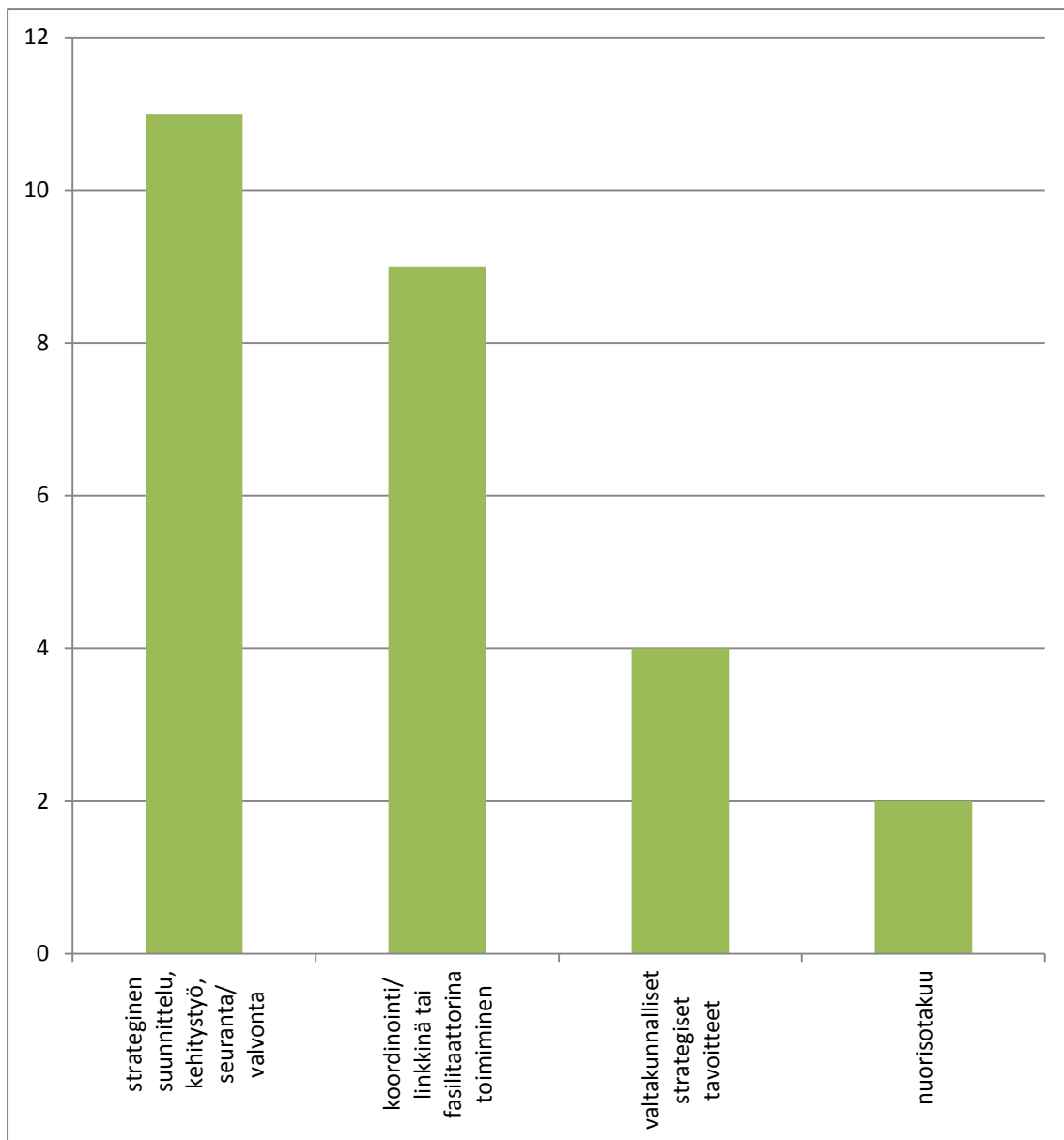
Kahdeksassa ELO-ryhmässä oli kunta tai kaupunki edustettuna. Kunnan/kaupungin edustus vaihteli merkittävästi eri ELO-ryhmissä. Jossain ryhmissä kunnan puolelta oli edustettuna elinkeinotoimi, kun taas toisissa kunnan edustus kattoi useamman eri hallinnonalan kuitenkin niin, että pääosa kuntien ja kaupunkien edustus tuli vapaa-ajan tai sivistystoimen puolelta. Etsivä nuorisotyö mainittiin kunnan edustuksena kolmessa vastauksessa. Valtaosassa ryhmiä oli edellä mainittujen lisäksi erinäisten edunvalvontajärjestöjen edustus, joka osoittautui ongelmalliseksi luokittelun kannalta. Vaikka etujärjestöjen päätehtävänä on erinäisten ryhmien edunvalvonta, niin erinäisten etujärjestöjen kuten esimerkiksi kauppakamarien rooli ELO-ryhmässä voidaan nähdä myös aluekehittäjänä. Myöskään opinto-ohjaajien yhdistyksiä ei voida nähdä toimivan etujärjestön tehtävässään ELO-ryhmissä vaan pikemmin asiantuntijan tehtävässä. Kuudessa ELO-ryhmässä olivat opinto-ohjaajat edustettuina joko yhdistysten tai koulujen kautta. Isot keskusjärjestöt kuten SAK, STTK ja AKAVA olivat edustettuina neljässä ELO-ryhmässä. Myös erilaiset hankkeet tai kolmannen sektorin toimijat

olivat mukana yksi kolmasosassa ELO-ryhmiä. Opin Ovi –hanke mainittiin kolmessa ja Työelämä 2020 –hanke kahdessa vastauksessa. Kolmannen sektorin toimijat olivat joko selkeästi pelkästään nuorten parissa toimivia yhdistyksiä (esim. 4H-piirit) tai sitten sosiaali-, vanhus- ja nuorisotyön alueilla toimivia vapaan sivistystyön, kuntoutuksen ja muun koulutuksen palveluja tarjoavia yhdistyksiä (esim. Setlementti).

Muut viranomaiset kuten KELA, maavoimat ja poliisi olivat edustettuina vain yhdessä ryhmässä. Elinkeinoelämän edustus jäi ryhmässä käyttämämme luokittelun mukaan olemattomaksi mutta on kuitenkin muistettava, että kuudessa ryhmässä oli mukana yrittäjien yhdistykset, kauppakamarit ja erilaiset elinkeinoelämän toimijat (esim. kunnan elinkeinotoimi ja/tai –jaosto).

5.2 Tehtävät

Kyselyn perusteella tehtävät voitiin luokitella selkeästi neljään eri luokkaan. Suurimmassa osassa vastauksia ELO-ryhmissä nähtiin ryhmän tehtäväksi alueen ELO-toiminnan koordinointi, linkkinä ja/tai fasilitaattorina toimiminen sekä ELO-toiminnan strateginen suunnittelu, kehitystyö sekä seuranta. Muutamissa vastauksissa mainittiin erikseen valtakunnallisten strategisten tavoitteiden sekä nuorisotakuun toteuttaminen.

Kuvio 4. ELO-ryhmien keskeisimmät tehtävät.

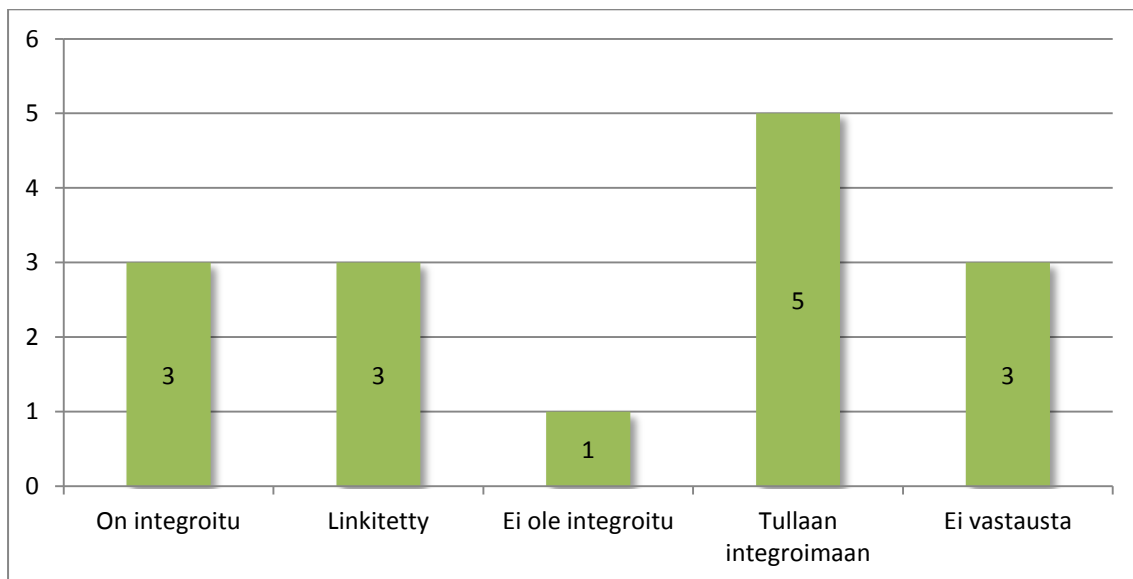
5.3 Edustavuus ja toimintavaltuudet

Kysyttäessä alueellisten ELO-ryhmien edustavuudesta valtaosa ryhmistä koettiin laaja-alaisiksi ja sitä kautta edustaviksi. Yli puolesta vastauksista tuotiin esiin myös ryhmän jäsenten asema omassa organisaatiossa ja tätä kautta ryhmä koettiin vaikuttavuudeltaan edustavaksi, vaikka vaikuttaminen nähtiinkin tapahtuvan pääosin itse työn kautta. Suurin osa ryhmistä kertoi, ettei heillä ole varsinaista päätäntävaltaa mutta ELO-ryhmät pystyvät vaikuttamaan ottamalla kantaa ja nostamalla ELO-toimintaan liittyviä aiheita keskusteluun.

Osa ryhmistä koki, vaikka ryhmällä ei ole virallista päätäntävaltaa, etenevät asiat kattavan edustuksen sekä yhteisiin tavoitteisiin sitoutumisen kautta.

5.4 Hankkeiden integrointi

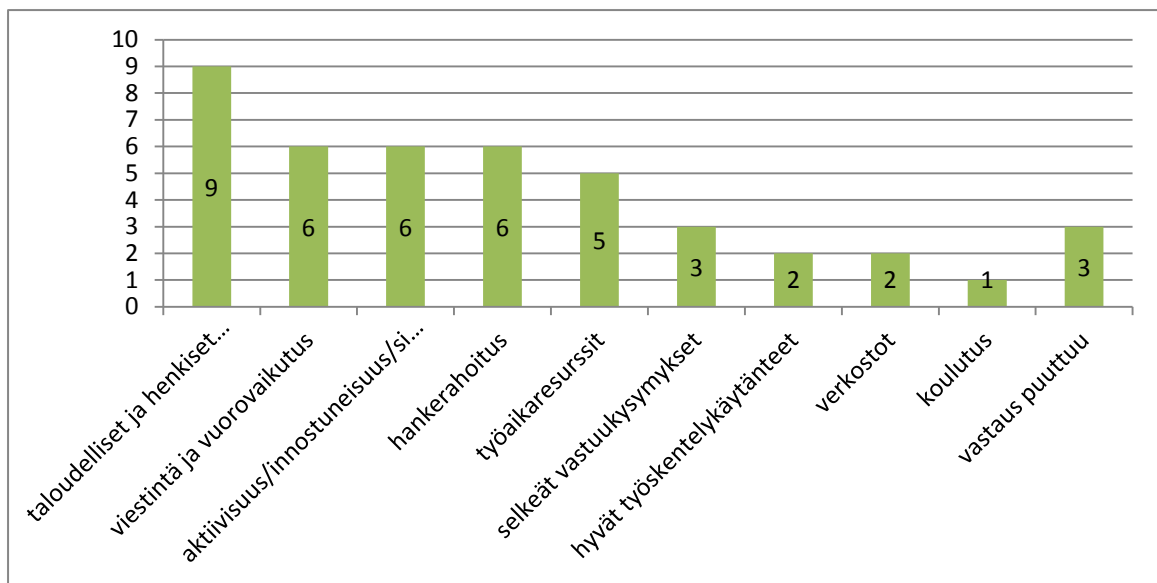
Alueella toimivista hankkeista vastauksien mukaan ELO-ryhmillä on pääosin riittävästi tietoa. Yli puolesta ryhmistä hankkeet on integroitu tai tullaan integroimaan joko suoraan tai strategisen suunnittelun kautta ELO-toimintaan (kuvio 5). Muissa ryhmissä yhtä lukuun ottamatta hankkeet on joko linkitetty tai ne on muutoin tuotu esille ELO-ryhmässä. Kolmesta ELO-ryhmästä ei saatu vastausta tähän kysymykseen.

Kuvio 5. Hankkeiden integrointi alueiden ELO-toimintaan.

5.5 Toiminnan edellytykset ja kehittäminen

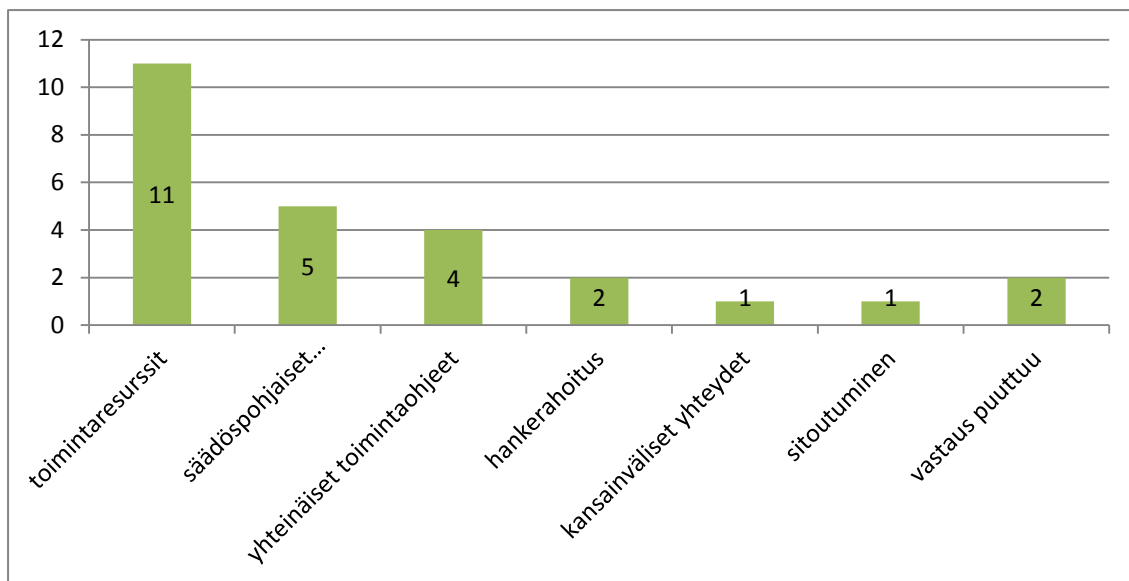
Kysyttäessä yhteistyöryhmän suunnittelun ja toiminnan edellytyksiä esimerkkeinä mainittiin koulutus, työaika, taloudelliset ja henkiset resurssit sekä viestintä ja vuorovaikutus. Näistä selkeästi keskeisimmäksi toiminnan edellytyksiksi nousivat taloudelliset ja henkiset resurssit (kuvio 6).

Kuvio 6. Toiminnan edellytykset.

Myös konkreettinen työaika sekä viestintä ja vuorovaikutus nousivat yhdeksi edellytykseksi. Kysymyksessä esimerkiksi nostettujen edellytysten lisäksi vastauksissa ryhmän jäsenten sitoutuneisuus ja/tai aktiivisuus nousi yhdeksi varsin merkittäväksi toiminnan edellytykseksi. Samoin hankerahoitus mainittiin melkein puolessa vastauksista yhtenä toiminnan edellytyksenä. Muita toiminnan edellytyksinä nostettiin muutamissa vastauksissa esiin mm. selkeät vastuukysymykset/mandaatti, hyvät työskentelykäytänteet sekä verkostot.

ELO-toiminnan kehittämisen suhteen vastaukset olivat hyvin yhdensuuntaiset keskenään mutta myös toiminnan edellytysten suhteen. Suurimmassa osassa vastauksissa koettiin, että toiminnalle tulisi saada lisää resursseja, joka tulkintamme mukaan tarkoittaa erityisesti taloudellisia ja henkilöstöresursseja (kuviot 6 ja 7). Tämän lisäksi yli kolmasosassa nähtiin, että ELO-ryhmien tulisi saada säädöspohjaiset toimintavaltuudet sekä kaikille yhtenäiset toimintaohjeet.

Kuvio 7. Toiminnan kehittäminen.

6 Huomioita ensivaiheen tuloksista

Verkostomaisesti järjestettyjen ohjauspalvelujen kehittämisen (VOP-mallin) näkökulmasta yleiskuvassa alueet ovat luoneet vähintään kohtuullisen vahvoja ja toimivia yhteistyöverkostoja elinikäisen ohjauksen edistämiseksi. Valtaosassa alueita on kattava ohjaustahojen ja eturyhmien edustus mukana toiminnan kehittämisessä ja koordinoinnissa. Elinikäisen ohjauksen teema on tunnistettu tärkeäksi ja sen parissa tapahtuvaan toimintaan ollaan varsin laajasti sitoutuneita.

Toisaalta verkostotyön koordinoiminen ja erityisesti konkreettisten kehittämistoimien toteuttamisessa on enemmän tai vähemmän tekemistä. Alueilla ollaan hieman eri vaiheissa ja erilaisissa tilanteissa elinikäisen ohjauksen osalta. Samoin kysymykset yhteisen työn asemasta sekä resursseista hiertävät ainakin jossain määrin työn tekemistä. Kyselyn seuraavien teemojen vastausten myötä saamme tarkennetumpaa tietoa siitä, miten alueiden verkostotyön arki sujuu ja mihin suuntaan toimintaa ollaan konkreettisesti viemässä.